

Ý THỨC THỰC HIỆN QUY PHẠM NỘI BỘ VỀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CỦA SINH VIÊN VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP

● HOÀNG NHƯ THÁI - LÊ THỊ THUẬN

TÓM TẮT:

Trong thế giới không ngừng biến động với sự tiến bộ không ngừng của khoa học và công nghệ, thế hệ trẻ, nhất là các bạn sinh viên có vai trò quan trọng trong việc nắm bắt những tri thức khoa học - công nghệ tiên tiến, để từ đó góp phần xây dựng và làm cho xã hội ngày càng giàu đẹp hơn. Thêm nữa, trong những năm gần đây, hoạt động nghiên cứu khoa học của sinh viên tại các cơ sở giáo dục đại học được chú trọng quan tâm và đầu tư nhiều hơn. Sinh viên cũng quan tâm hơn đến các đề tài nghiên cứu khoa học và tích cực tham gia vào hoạt động nghiên cứu khoa học - công nghệ tại Trường. Trong bài viết này, các tác giả đưa ra những phân tích để làm rõ ý thức thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên, nêu ra các yếu tố tác động đến ý thức của sinh viên, từ đó đưa ra một số giải pháp nhằm nâng cao ý thức của sinh viên trong việc thực hiện các quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học trong thời gian tới.

Từ khóa: ý thức của sinh viên, thực hiện quy phạm nội bộ, nghiên cứu khoa học.

1. Đặt vấn đề

Cơ sở giáo dục đại học là cơ sở giáo dục thuộc hệ thống giáo dục quốc dân, thực hiện chức năng đào tạo các trình độ của giáo dục đại học, hoạt động khoa học và công nghệ, phục vụ cộng đồng¹. Hiện nay, hai nhiệm vụ trọng tâm và quan trọng nhất mà các cơ sở giáo dục đại học đặt ra là đào tạo và nghiên cứu khoa học. Đây được coi là hai mũi nhọn để các trường đại học đào tạo ra được nguồn nhân lực lao động chất lượng cao góp phần đáp ứng được nhu cầu của thị trường. Trong đó, hoạt động nghiên cứu khoa học của sinh viên trong những năm gần đây đang được quan tâm đẩy mạnh. Các đề tài và số lượng sinh viên tăng lên nhanh chóng. Cùng với sự phát triển của hoạt động nghiên cứu khoa học thì

hệ thống quy phạm nội bộ để áp dụng trong lĩnh vực này cũng cần được hoàn thiện. Tuy nhiên, chỉ quy định hoàn thiện thôi là chưa đủ mà còn phụ thuộc vào ý thức thực hiện của sinh viên; vì ý thức thực hiện của sinh viên không tốt thì quy định cũng không mang lại hiệu quả, thậm chí còn bị bóp méo ý nghĩa thực của nó. Vậy thì ý thức thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên là gì? Và giải pháp nào để ý thức thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên được nâng cao hơn?

2. Ý thức thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên

Ý thức được xem là thuộc tính để phân biệt con người với động vật và con người sử dụng ý thức

trong hầu hết mọi hoạt động của mình để tồn tại và để cải tạo thế giới. Trong khi đó, ý thức pháp luật là tổng thể những tri thức, quan niệm, quan điểm, học thuyết về pháp luật thể hiện sự nhận thức, thái độ, tình cảm của con người đối với pháp luật. Ý thức pháp luật gồm tư tưởng pháp luật và tâm lý pháp luật. Tư tưởng pháp luật đó chính là tổng thể những quan điểm, quan niệm, học thuyết, sự hiểu biết về pháp luật; còn tâm lý pháp luật, đó là thái độ, tình cảm của con người đối với pháp luật. Tình cảm đó có thể là sự đồng tình, sự vui mừng phấn khởi, sự tôn trọng pháp luật hoặc là sự phản đối, sự thờ ơ, thiếu tôn trọng pháp luật. (Từ điển Luật học, NXB Tư pháp, Từ điển Bách khoa, tr877). Vậy, ý thức thực hiện quy phạm nội bộ là gì?

Hiện nay chưa có khái niệm chính thức về quy phạm nội bộ cũng như ý thức thực hiện quy phạm nội bộ. Do đó, các tác giả đã căn cứ vào khái niệm quy phạm pháp luật và thực hiện pháp luật để xây dựng lên khái niệm về ý thức thực hiện quy phạm nội bộ. Bởi việc thực hiện quy phạm nội bộ cũng tương tự như thực hiện pháp luật, đều gắn với hành vi mang tính tích cực, chủ động, hàm chứa ý thức tự giác, thái độ chủ động, hợp tác nhằm đáp ứng các yêu cầu mà quy phạm đó đề ra. Tuy nhiên, hành vi của con người bị chi phối bởi ý thức, do đó ý thức thực hiện quy phạm sẽ quyết định hiệu quả thực hiện các quy phạm. Nếu ý thức thực hiện quy phạm không tốt, thái độ, tâm lý của cá nhân không tích cực, thiếu tinh thần chủ động thì dù có hiểu biết rõ ràng về quy phạm họ vẫn thực hiện không tốt. Vì vậy, theo chúng tôi: “Ý thức thực hiện quy phạm nội bộ là tâm lý, tư tưởng của con người làm cho những nội quy, quy chế, quy trình, quy định của nhà trường trở thành hoạt động hợp quy trên thực tế”.

Các quy định về nghiên cứu khoa học của sinh viên là các quy tắc xử sự, là khuôn mẫu cho hành vi, là tổng thể quyền và nghĩa vụ của sinh viên trong việc nghiên cứu khoa học, như: quy định về việc xây dựng và thực hiện kế hoạch hoạt động nghiên cứu khoa học của sinh viên, quản lý hoạt động nghiên cứu khoa học của sinh viên, trách nhiệm và quyền của sinh viên tham gia nghiên cứu khoa học,... Các quy tắc xử sự này nhằm đảm bảo cho sinh viên được tự do nghiên cứu, tự do thể hiện

quan điểm của mình về một vấn đề khoa học nào đó nhưng vẫn đảm bảo trong giới hạn kiểm soát của nhà trường, không tự do thái quá.

3. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên

Ý thức xã hội luôn chịu tác động của tồn tại xã hội, các yếu tố này có thể nằm trong ý thức chủ quan, cũng có thể nằm ngoài ý thức chủ quan của con người, đó là yếu tố khách quan. Nghiên cứu về các yếu tố tác động đến ý thức thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên, nhóm nghiên cứu đánh giá trên cả hai mặt: khách quan và chủ quan.

3.1. Yếu tố khách quan

- Thứ nhất, về điều kiện tiếp cận quy phạm nội bộ.

Ngày nay khi kinh tế xã hội, khoa học công nghệ phát triển, điều kiện tiếp cận quy phạm nội bộ của sinh viên cũng tốt hơn. Ngay cả khi các em mới dự định trở thành sinh viên của trường đại học thì các em đã có thể tiếp cận hệ thống quy phạm nội bộ trên trang web chính thức của nhà trường. Những điều kiện vật chất đó góp phần hình thành nên ý thức tích cực, tinh thần tự giác, sự nhận thức và hiểu biết về hệ thống quy phạm nội bộ của nhà trường.

- Thứ hai, về môi trường học tập.

Đây là yếu tố ảnh hưởng không nhỏ đến ý thức thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên, môi trường ở đây bao gồm cơ sở vật chất, điều kiện tiếp cận khoa học kỹ thuật, sự quan tâm từ phía bạn bè, thầy cô, nhà trường. Môi trường học tập không chỉ tạo ra sự say mê học tập, nghiên cứu, thái độ học tập nghiêm túc, mà còn tạo ra sự gắn kết giữa sinh viên với nhà trường, từ đó góp phần hình thành ý thức tốt trong việc thực hiện quy phạm nội bộ. Thêm nữa, trong một môi trường học tập tốt, sinh viên cũng dễ dàng phát huy được tính sáng tạo, chủ động và tích cực khi tham gia nghiên cứu khoa học.

- Thứ ba, về hệ thống quy phạm nội bộ và hiệu lực của quy phạm nội bộ.

Bên cạnh điều kiện tiếp cận quy phạm nội bộ cũng như yếu tố môi trường, hệ thống quy phạm

nội bộ hoàn chỉnh cũng là yếu tố quan trọng tạo nên ý thức thực hiện quy phạm nội bộ tốt cho sinh viên. Hệ thống quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học phải bảo đảm được quyền, lợi ích chính đáng của sinh viên nhưng đồng thời cũng phải có những “chế tài” phù hợp với pháp luật để các đảm bảo các quy định này được thực hiện một cách nghiêm chỉnh nhất.

Cùng với đó, nhà trường thực hiện kiểm tra, giám sát việc thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học; khen thưởng, biểu dương kịp thời các sinh viên có thành tích tốt; đồng thời xử lý nghiêm các sinh viên có hành vi vi phạm. Từ đó, sẽ tạo cho sinh viên niềm tin, thái độ tích cực, tâm lý thoải mái và ý thức tự giác, tự nguyện tôn trọng quy định.

3.2. Yếu tố chủ quan

- Thứ nhất, về ý thức kỷ luật.

Để sinh viên có được tính kỷ luật tốt, ngoài việc có hệ thống quy phạm nội bộ hoàn chỉnh (thuộc yếu tố khách quan), việc sinh viên tự rèn luyện, trau dồi là điều vô cùng cần thiết. Sinh viên phải tự nhận thức được sự cần thiết phải thực hiện đúng, đủ các quy phạm nội bộ của nhà trường. Khi ý thức kỷ luật trở thành phẩm chất của sinh viên, việc thực hiện quy phạm nội bộ không còn mang tính bắt buộc nữa, mà trở thành thói quen, thành nhu cầu như chính việc học hỏi, trau dồi kiến thức.

- Thứ hai, về thói quen xử sự.

Thói quen ảnh hưởng rất lớn đến ý thức thực hiện quy phạm nội bộ, bởi trong con người luôn có sẵn những thói quen tốt và cả những thói quen xấu. Thói quen xử sự tốt sẽ khiến sinh viên thực hiện quy phạm nội bộ một cách nghiêm chỉnh, tự giác và tự nhiên, không có cảm giác gò bó, ép buộc. Ngược lại, nếu có những thói quen xấu nó sẽ hạn chế khả năng xử sự phù hợp với quy định, hoặc nếu có xử sự theo quy định thì sinh viên sẽ cảm thấy không thoải mái, luôn có cảm giác bị gò bó, ép buộc và chỉ cần có cơ hội là sẽ làm trái với những gì quy phạm nội bộ đã đặt ra.

- Thứ ba, thái độ tình cảm với trường, lớp.

Đây là một yếu tố rất quan trọng, tình cảm luôn ảnh hưởng, chi phối hành vi của con người. Sinh viên có tình cảm tốt với trường, với lớp, tất yếu sẽ gắn bó với lớp, với trường, chắc chắn có ý thức xây

dựng trường, lớp, ngày càng phát triển và đương nhiên chấp hành nghiêm các nghĩa vụ, kiểm chế hành vi của mình để tuân thủ các điều cấm, sử dụng quyền một cách hợp lý, hiệu quả. Ngược lại, tình cảm với trường, lớp không tốt sẽ khiến sinh viên chán nản, dễ sinh ra chống đối, chống chế các quy định, dễ bị kích động, dụ dỗ, lôi kéo vào việc vi phạm các quy định.

4. Sự cần thiết phải nâng cao ý thức thực hiện các quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên

4.1. Đối với sinh viên

Việc nâng cao ý thức thực hiện các quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên là rất cần thiết đối với sinh viên vì những lý do sau:

Một là, khi việc thực hiện các quy phạm nội bộ nằm trong ý thức của sinh viên thì việc thực hiện nó là điều rất dễ dàng và tự nhiên, tạo sự thoải mái cho sinh viên, mặc dù sinh viên đang phải chịu sự điều chỉnh và ràng buộc của hàng loạt các quy phạm nội bộ khác nhau.

Hai là, việc tự nguyện, tự giác thực hiện các quy phạm nội bộ sẽ tạo môi trường học tập, nghiên cứu lành mạnh, mọi hành vi sẽ được thực hiện một cách tự nhiên thoải mái nhưng vẫn không vượt ra khỏi giới hạn cho phép. Sinh viên sẽ tự nhận thức được giới hạn cho hành vi của mình.

Ba là, ý thức thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên tốt sẽ tăng cường năng lực học tập và nghiên cứu khoa học cho sinh viên. Khi đã nắm rõ các quy phạm nội bộ, nhận thức rõ được hành vi của mình, sinh viên sẽ có kế hoạch rõ ràng, cụ thể cho việc nghiên cứu, học tập để hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ học tập và nghiên cứu khoa học.

4.2. Đối với nhà trường

Việc nâng cao ý thức thực hiện các quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên không chỉ cần thiết đối với sinh viên mà còn có ý nghĩa đối với cả nhà trường. Ý thức thực hiện các quy phạm nội bộ của sinh viên tốt giúp cho nhà trường dễ dàng triển khai các quy định trên thực tế, các quy định mới được ban hành cũng được sinh viên đón nhận một cách tích cực. Đồng thời, việc quản lý sinh viên theo quy định cũng trở nên dễ dàng hơn,

mọi hoạt động của nhà trường đều cứ căn cứ theo các quy định đã ban hành để thực hiện việc khen thưởng, kỷ luật một cách công khai, minh bạch, không thiên vị, không bao che.

5. Một số giải pháp nâng cao ý thức thực hiện quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học của sinh viên

- Thứ nhất, tăng cường công tác giáo dục, tuyên truyền, phổ biến cho sinh viên về quy phạm nội bộ trong nghiên cứu khoa học.

Để các quy phạm nội bộ về nghiên cứu khoa học được thực hiện tốt, công tác giáo dục, tuyên truyền, phổ biến cũng cần được xác định là quan trọng nhất. Việc thực hiện thường xuyên, liên tục, lâu dài là con đường làm cho các quy phạm đi vào môi trường học tập, đi vào nhận thức, tư tưởng của sinh viên, từ đó tác động đến hành vi. Hành vi chỉ phù hợp khi sinh viên có nhận thức đúng, hiểu biết đúng và có lòng tin vào các quy phạm nội bộ trong đào tạo và nghiên cứu khoa học, từ đó có tâm lý thoải mái, thái độ tích cực trong thực hiện các quy phạm nội bộ đó. Việc có nhận thức đúng, có lòng tin vào quy phạm nội bộ đóng vai trò quan trọng trong việc định hướng hành vi của sinh viên.

- Thứ hai, nhà trường cần mở rộng cơ chế tư vấn, giải đáp về quy phạm nội bộ trong nghiên cứu khoa học.

Nhà trường có thể tạo cơ chế tư vấn, giải đáp thắc mắc thông qua giảng viên hướng dẫn, giáo viên chủ nhiệm. Cán bộ lớp tổng hợp các thắc mắc của sinh viên trong lớp mình định kỳ hàng tháng để đưa ra giải đáp, trường hợp không tự tìm được câu trả lời có thể đưa lên giáo viên chủ nhiệm trong các buổi sinh hoạt lớp, hoặc giảng viên hướng dẫn trong quá trình thực hiện đề tài, những câu hỏi khó hơn thuộc chuyên môn của các phòng ban thì đại diện

các phòng ban liên quan có cơ chế giải đáp thỏa đáng, trợ giúp tận tình đối với sinh viên còn thắc mắc, chưa hiểu rõ quy phạm nội bộ. Khi các cán bộ nhà trường có thái độ niềm nở, tư vấn tận tình, giải thích thấu đáo, sinh viên hài lòng thì tình cảm, nhận thức, thái độ... về trường sẽ tốt đẹp hơn, từ đó thúc đẩy việc sinh viên có ý thức hơn trong thực hiện quy phạm nội bộ.

- Thứ ba, tăng cường công tác khen thưởng và kỷ luật công bằng, thích đáng.

Để khuyến khích tinh thần của sinh viên, nhà trường có thể xây dựng thêm các chính sách khen thưởng cho sinh viên có ý thức tốt trong việc thực hiện quy phạm nội bộ nhằm thu hút sự chú ý, thúc đẩy việc nâng cao ý thức thực hiện quy phạm nội bộ của sinh viên. Đồng thời, sinh viên cũng phải là đối tượng cần tích cực tham gia, phối hợp để lan tỏa, hưởng ứng, trân trọng các chính sách khen thưởng mà nhà trường áp dụng để nâng cao ý thức thực hiện quy phạm nội bộ cho sinh viên trong nhà trường.

Bên cạnh đó, Nhà trường cũng tăng cường thêm những hình phạt mang tính cộng đồng như: trồng cây, dọn vệ sinh, trực thư viện, đọc một cuốn sách và viết bài thu hoạch,... thay cho các hình thức nhắc nhở, khiển trách.

6. Kết luận

Chúng ta thấy rằng, nghiên cứu khoa học là một trong những nhiệm vụ quan trọng của các cơ sở giáo dục đại học. Do đó, việc sinh viên thực hiện nghiêm túc các quy phạm nội bộ về nhiệm vụ này có vai trò quan trọng góp phần vào sự phát triển chung của Nhà trường, đồng thời cũng tạo điều kiện để sinh viên có thể biết, thực hiện và bảo vệ được quyền lợi của mình khi còn ngồi trên ghế nhà trường ■

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN:

¹Quốc hội (2018), Luật Giáo dục đại học, Khoản 1 Điều 4.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Quốc hội (2015), Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật.

2. Trường Đại học Luật Hà Nội (2020), *Giáo trình Lý luận chung về nhà nước và pháp luật*.
3. Nguyễn Tuấn Kiệt (2019), Thực trạng và giải pháp thúc đẩy hoạt động tham gia nghiên cứu khoa học của sinh viên khoa Kinh tế, Trường Đại học Cần Thơ. *Tạp chí khoa học Trường Đại học Cần Thơ*.
4. Nguyễn Thị Huyền (2018), Thực trạng tính tích cực học tập của sinh viên Trường Đại học Kinh tế quốc dân. *Tạp chí Giáo dục*, số 437 (kỳ 1 - 9/2018).

Ngày nhận bài: 7/3/2023

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 7/4/2023

Ngày chấp nhận đăng bài: 16/4/2023

Thông tin tác giả:

ThS. HOÀNG NHƯ THÁI¹

ThS. LÊ THỊ THUẬN¹

¹Khoa Luật - Trường Đại học Công đoàn

THE AWARENESS OF STUDENTS ABOUT THE IMPLEMENTATION OF INTERNAL REGULATIONS ON DOING SCIENTIFIC RESEARCHES AND SOME SOLUTIONS

● Master. **HOANG NHU THAI¹**

● Master. **LE THI THUAN¹**

¹Faculty of Law, Trade Union University

ABSTRACT:

In a world that's constantly changing and the Fourth Industrial Revolution (4.0 Industry), with the continuous advances in technology, the young generation, especially the students, has an important role in taking advantage of advanced scientific and technological knowledge to develop the socio-economy. In addition, scientific research activities of students at higher education institutions have received more attention and investment in recent years. Students are also more interested in scientific research topics and are actively participating in scientific and technological researches. This study is to analyze the student's sense of implementing internal regulations on doing scientific researches, and highlight the factors affecting the students' consciousness. Based on the study's analysis, some solutions are proposed to raise the awareness of students about the implementation of internal regulations on doing scientific researches in the coming time.

Keywords: awareness of students, implementation of internal regulations, scientific research.